

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI VAZIRLIGI

NIZOMIY NOMIDAGI
TOSHKENT DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

DAVLAT VA HUQUQ NAZARIYASI VA TARIXI

O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Ta'lism
Ta'lism sohasi:	110000 – Ta'lism
Ta'lism yo'nalishi:	60112100-Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi

Toshkent – 2023

Fan/modul kodi DHNT110	O'quv yili 2023-2024	Semestr 1-2	ECTS - Kreditlar 10
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek/rus	Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lif (soat)
	Davlat va huquq nazariysi va tarixi	120	180
2.	I. Fanning mazmuni. Fanni o'qitishdan maqsad – davlat-huquq masalalari tug'risidagi tushuncha va kategoriyalarni o'rganish, davlat va huquqni o'ziga xos xususiyatlarni ifodalovchi asosiy koida va tamoyyllarini o'zlashtirish hamda umumnazariy bilimlarning amaliy faoliyatdagi ahamiyatini anglashdan iborat. Fanning vazifasi – davlat va huquqni inson va jamiyatga nisbatan faoliyatining mohiyati, ijtimoiy qimmati va ahamiyati hakida ilmiy dunyokarashni hamda ularning keyingi davlat huquqiy faoliyatlarida normativ xujjalarni sharqlash va ko'llash moharatinini o'rganiladi. Ijtimoiy muammolarni shaxs va jamiyat manfaatlaridan kelib chiqib va davlat-huquqiy nuqtai-nazarida turib xal etish uquvi va malakasini shakllantirishdan fan sifatida tushunchalari ochib beriladi. Ma'rifiy va tarbiyaviy vazifalarni bajarib, zamonaviy ijtimoiy siyosiy hayotda ijobji xulk atvorusini shakllantirishga yordam beradi.		
	II. Nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)		
	III. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:		
	I – MODUL. Davlat va huquq nazariysi		
	1-mavzu: Davlat va huquq nazariysi -umumnazariy fan		
	Davlat va huquq nazariysi va tarixi fanining predmeti hamda uning o'ziga xos xususiyatlari. Davlat va huquq nazariysi va tarixi fanining siyosatshunoslik, sotsiologiya, iqtisodiyot nazariysi, tarix va boshqa gumanitar fanlar bilan aloqasi. Davlat va huquq nazariysi va tarixi -yuridik fanlar tizimida. Davlat va huquq nazariysi va tarixi fanining metodlari. Davlat va huquq nazariysi va tarixi fanining funksiyalari. Davlat va jamiyat hayotining barcha sohalarini liberallasshtirish, isloq qilish va modernizatsiyalashda davlat va huquq nazariysi va tarixi fanining roli.		
	2-mavzu: Davlat va huquqning vujudga kelishi		
	Davlatgacha bo'lgan jamiyatlarda: ijtimoiy normalar va ijtimoiy hokimiyat. Davlat – jamiyat mavjud bo'lishining bir shakli sifatida. Davlat va huquqni vujudga kelishi to'g'risidagi diniy, patriarxal, irrigatsion, zo'ravonlik, ijtimoiy – shartnoma, psixologik, tarixiy-materialistik va boshqa nazariyalar. O'zbekiston Respublikasining Konsti tutsiyasida jamiyat, davlat va huquq masalalari.		

- 3-mavzu: Davlat haqida umumiylar ma'lumot.**
Davlat tushunchasi va belgilari. Davlat mohiyati va uning ijtimoiy ahamiyati to'g'risidagi turli nazariyalar. Davlat hokimiyati – ijtimoiy hokimiyatning muhim shakli sifatida. Davlat hokimiyatining belgilari.
- 4-mavzu: Davlat tipologiyasi va funksiyalari.**
Davlat tipologiyasi muammosiga formatsiyaviy va sivilizatsiyaviy yondashuvlar.
Davlat funksiyalarini tushunchasi. Davlat funksiyasining davlat maqsadi va vazifalari bilan o'zaro nisbati. Davlat funksiyalarini turli asoslarga ko'ra tasniflash. Davlat funksiyalarini amalga oshirish shakllari. Davlat funksiyalarining rivojlanishi va o'zgarishiga ta'sir etuvchi omillar. O'zbekiston Respublikasida demokratik huquqiy davlat qurish va fuqarolik jamiyatini shakllantirish sharoitida davlat funksiyalarining o'zgarishi va yangilanishi.
- 5-mavzu: Davlat shakllari.**
Davlatning shakllari tushunchasi va uning tarkibiy elementlari. Davlat shakllarining rivojlanishi va o'zgarishiga ta'sir etuvchi omillar.
Davlatning boshqaruv shakllari: respublika va monarxiya. Davlatning tuzilish shakllari: unitar, federativ va konfederativ. Siyosiy rejim: tushunchasi va turlari. O'zbekiston Respublikasi davlat shaklining o'ziga xos xususiyatlari.
- 6-mavzu: Davlat mexanizmi: tushunchasi, tarkibiy qismlari.**
Davlat mexanizmida hokimiyatlar bo'linishi tamoyili: nazariya va amaliyot. Davlat apparati tushunchasi. Davlat apparatini tashkil etish va faoliyatini amalga oshirish tamoyillari. Davlat organlari tizimi: tushunchasi, tasnifi. O'zbekistonda davlat hokimiyatini amalga oshirishning huquqiy asosları. O'zbekiston Respublikasida jamiyatni yangilash va demokratlashtirish sharoitida davlat mexanizmini isloq qilish masalalari.
- 7-mavzu: Ijtimoiy munosabatlari tushunchasi.**
Ijtimoiy munosabatlarni normativ tartibga solishning obyektiv zaruriyati. Ijtimoiy normalar tizimi: urf-odat, diniy, ahloqiy normalar, jamoat tashkilotlari qoidalari va boshqa ijtimoiy normalar. Ijtimoiy normalarning umumiylari va o'ziga xos xususiyatlari. Huquq - ijtimoiy munosabatlarni normativ tartibga solishning turi sifatida.
- 8-mavzu: Huquq tushunchasi, belgilari, mohiyati va prinsiplari.**
Huquqning funksiyalari. Huquqning mohiyati haqidagi nazariyalar: tabiiy huquq, normativ, psixologik, tarixiy-huquq, sinfiy va islom huquqi doktrinasi. Huquqni tushunishga zamonaviy yondashuvlar.
- 9-mavzu: Huquq prinsiplari va funksiyalari**
Huquq prinsiplarining tushunchasi va moxiyati. Huquq prinsiplarining tasnifi. Huquq funksiyalari tushunchasi va turlari.

10-mavzu: Huquqiy ong: tushunchasi, tarkibiy qismlari.

Huquqiy psixologiya va huquqiy mafkura. Huquqiy ongning turlari va darajalari. Huquqiy ongning funksiyalari. Huquqiy madaniyat: tushunchasi, tuzilishi, darajalari. Huquqiy tarbiya – huquqiy ong va huquqiy madaniyatni yuksaltirishning zarur sharti. Huquqiy nigelizm va huquqiy idealizm. Huquqiy nigelizmni bartaraf qilish muammolari. O'zbekistonda fuqarolar huquqiy ongi va madaniyatini yuksaltirishda "Jamiyatda huquqiy madaniyatni yuksaltirish milliy Dasturi"ning ahamiyati.

11-mavzu. Huquqiy munosabatlar: tushunchasi, belgilari va turlari.

Huquqiy munosabatlarning yuzaga kelish asoslari. Huquqiy munosabatlar tarkibi: subyekt, obyekt, subyektiv huquq va yuridik majburiyatlar. Yuridik fakt: tushunchasi va turlari. Huquqdagagi prezumsiyalar va funksiyalar.

12-mavzu. Huquq manbalari

Huquqning manbalari (shakllari) tushunchasi. Huquqiy odat. Huquqiy pretesident. Normativ- huquqiy aktlar. Normativ shartnomalar.

13-mavzu. Huquq normasi.

Huquq normasi tushunchasi. Huquq normasining tuzilishi. Huquq normasining turlari va ulamrigi tasnifi.

14-mavzu. Huquqiy xulk-atvor. Huquqbazarlik va yuridik javobgarlik

Huquqiy xulk-atvor. Huquqbazarlik tushunchasi va turlari. Yuridik javobgarlik tushunchasi, turlari va asoslari. Aybsizlik prezumpsiysi.

15-mavzu. Huquqiy tartibga solish mexanizmi

Huquqiy tartibga solish tushunchasi. Huquqiy tartibga solish mexanizmi va uning unsurlari. Konstitutsiyaviy-xukukiy tartibga solish. Huquqiy tartibga solishning ijtimoiy va ruxiy mexanizmi. Qonuniylilik va huquqiy tartibot tushunchasi. Qonuniyliki ni muxofaza kilish va ta'minlash

16-mavzu. Hozirgi zamon asosiy huquqiy tizimlari.

Jahon yuridik xaritasi. Dunyo huquqiy tizimlarining tasniflanishi. Hozirgi zamon huquq oilalarining umumiyligi tafsifi.

17-mavzu. Jamiyat, davlat, huquq: zamonaviy rivojlanish tendensiylari va istiqbollari.

Huquqiy davlatni shakllantirish - hozirgi zamon taraqqiyotining obyektiv tendensiysi. Huquqiy davlatni shakllantirish. Fuqarolik jamiyat tushunchasi va uni shakllantirish yo'llari. O'zbekistonda huquqiy davlat va fuqarolik jamiyatini shakllantirishning konstitutsiyaviy asosi. Fuqarolik jamiyat va uning tuzilishi.

II – MODUL. Davlat va huquq tarixi**18-mavzu: Davlat va huquq tarixi fanining predmeti, metodi va o'rghanish uslublari.**

Fanning maqsad-vazifalari, predmeti va ahamiyati, davlat va huquq tarixini huquqiy fanlar tizimida tutgan o'mi, davlat va huquqi tarihini davrlarga bo'lib o'rghanishi, manbalar haqida qiskacha ma'lumot.

19-mavzu: Qadimgi Sharq, Yunoniston va Rim davlati va huquqi

Qadimgi Misr va Bobilning davlati va huquqi. Qadimgi Xitoy va Hindiston davlati va huquqi. Qadimgi Yunon va Rim siyosiy tuzumining shakllanishi. Qadimgi Yunoniston va Rim huquqining rivojlanish xususiyatlari

20- mavzu: Ilk davlatlarning tashkil topishi va rivojlanish bosqichlari

O'zbekiston hududidagi qadimgi davlatlarning tashkil topishi xususiyatlari. O'zbekiston hududidagi ilk davlatlarning kelib chiqishi shart-sharoitlari, sabablari va xususiyatlari

O'zbekistonda huquqning kelib chiqishi va manbalari. "Avesto"-qadimgi davrning asosiy huquq manbai. Qadimgi davrda mulkiy munosabatlarning tartibga solinishi. Nikoh va oila huquqi

21-mavzu: Arab xalifaligining davlati va huquqi

Arab xalifaligining oliy, markaziy va mahalliy hokimiyat organlari. Musulmon huquqiy tizimining xususiyatlari. IX-XIII asrlarda Movarounnahrda davlatchilikning rivojlanishi. IX-XIII asrlarda O'zbekiston hududidagi davlatlarning ijtimoiy-siyosiy tuzumi

Islam huquqning vujudga kelishi va rivojlanish xususiyatlari, islam huquqi manbalari. Shariat bo'yicha mulkiy munosabatlarning tartibga solinishi.

Somoniylar davati va huquqi. G'aznaviylar davlati va huquqi. Qoraxoniylar davlati va huquqi. Saljuqiylar davlati va huquqi. Xorazmshoxlar davlati va huquqi

22- mavzu: Amir Temur va Temuriylar davlati va huquqi

XIV asrda Movarounnahrda markazlashgan davlatning tashkil topishi. Amir Temur davlatida boshqaruv tizimi. "Temur tuzuklari"da davlat huquqi masalalarning tartibga solinishi. Shayboniylar davlati va huquqi. Ashtarxoniyar davlati va huquqi.

23- mavzu: O'rta Osiyo xonliklari davlat va huquqi

Buxoro xonligining ijtimoiy-siyosiy tuzumi. Xiva xonligining ijtimoiy-siyosiy tuzumi. Qo'qon xonligi davlatchiligi va huquqi.

24-mavzu: Rossiya podsholigi mustamlakachiligi davrida O'zbekiston hududida davlat va huquq.

O'rta Osiyoning Rossiya podsholigi tomonidan bosib olinishi va Turkiston

O'lkasining siyosiy tuzumi. Rossiya podsholigi protektorati sifatida Buxoro amirligi va Xiva xonligining siyosiy tuzumi. XX asr boshlarida O'rta Osiyo hududida davlat va huquq. O'zbekiston SSRning tashkil topishi va uning siyosiy-huquqiy tizimi.

25-mavzu: Mustaqil O'zbekiston davlati va huquqi

O'zbekiston Respublikasining davlat hokimiyati organlari tizimi. O'zbekiston Respublikasi milliy huquqiy tizimining shakllanishi.

26-mavzu: Davlat xizmatining umumiy tavsifi.

Davlat xizmati tushunchasi, o'ziga xos xususiyatlari va turlari. Davlat xizmatining maqsadi va vazifalari. Davlat xizmatining asosiy prinsiplari. Davlat xizmati funksiyalari.

27-mavzu: Davlat-xizmat munosabatlari.

Davlat-xizmat munosabatlari mazmuni va uning elementlari. Davlat-xizmat munosabatlarining tasnifi. Davlat-xizmat munosabatlarining subyektlari.

28-mavzu: Davlat xizmatchilarining huquqiy maqomi.

Davlat xizmatchisi tushunchasi va xususiyatlari. Davlat xizmatchilarining tasnifi. Davlat xizmatchisining odob-axloqi va faoliyatining ma'naviy asoslari. Davlat xizmatchilarining huquqlari. Davlat xizmatchilarining majburiyatlari. Davlat xizmatchilari uchun o'matilgan kafolatlar. Xodimlarning ish vaqt meyorlari.

29-mavzu: Davlat xizmatini o'tash.

Davlat xizmatiga kirish. Sinov muddati. Davlat xizmati bo'yicha harakatlanish. Davlat xizmatida attestatsiya. Davlat xizmatida rag'batalantirish asoslari va turlari. Davlat xizmatida javobgarlik. Davlat-xizmat munosabatlarining tugatilishi.

30-mavzu: Davlat xizmati sohasida xorijiy tajriba.

Davlat xizmati rivojlanishining zamonaviy tendensiyalari. Germaniya. Fransiya. Buyuk Britaniya. Amerika Qo'shma Shtatlari. Yaponiya. Singapur. Bolgariya.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsija etiladi:

1. Davlat va huquq nazariyasining o'ziga xos xususiyatlari.
2. Davlat tushunchasi, belgilari, mohiyati va tiplari.
3. Davlat mexanizmi.
4. Ijtimoiy munosabatlar va huquq.
5. O'zbekiston Respublikasida huquqiy madaniyatni yuksaltirish.
6. Huquqiy munosabatlar. Huquq normalari.
7. Huquq shakllari (manbalari). Huquq ijodkorligi.

8. Huquq tizimi. Huquqni amalga oshirish.

9. Huquq normalarini sharhlash.

10. Huquqiy hulq-atvor va huquqbazarlik.

11. Yuridik javobgarlik va uning turlari.

12. Qonuniylik va huquqiy tartibot.

13. Hozirgi zamonning asosiy huquqiy tizim va oilalari.

14. Davlat va huquq tarixi fanining predmeti, metodi va vazifalari.

15. O'zbekiston hududida qadimgi davlatlarning vujudga kelishi va huquqiy munosabatlarning shakllanishi.

16. Qadimgi sharq, Yunoniston va Rim davlati va huquqi.

17. Arab xalifaligining davlati va huquqi. IX-XIII asrlarda O'zbekiston hududida davlat va huquq.

18. Mo'g'ullar hukmronligi davrida O'zbekiston hududida davlat va huquq. Amir Temur davlati va huquqi.

19. O'zbek xonliklarining davlat tuzumi va huquqi

20. Yangi davr Buyuk Britaniya davlati va huquqi

21. Yangi davr Fransiya davlati va huquqi

22. Amerika qo'shma shtatlari davlati va huquqi

23. Rossiya podsholigi mustamlakachiligi davrida O'zbekiston hududida davlat va huquq

24. O'zbekiston respublikasida huquqiy davlat va Fuqarolik jamiyatining shakllanishi.

25. Hozirgi zamon asosiy huquqiy tizimlari.

26. Davlat xizmatining umumiy tavsifi.

27. Davlat-xizmat munosabatlari mazmuni va uning elementlari.

28. Davlat xizmatchilarining huquqiy maqomi.

29. Davlat xizmatini o'tash.

30. Davlat xizmati sohasida xorijiy tajriba.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar.

Auditoriyadan tashqari vaqtida bajariladigan mustaqil ishlar quyidagi turlarda amalga oshirilishi tavsiya etiladi:

- esse – dolzarb mavzu bo'yicha shaxsiy fikrini tanqid, publisistik va boshqa janrlarda yozma bayon qilish;

- dokladlar tayyorlash;

- kurs ishi yozish;

- konsept yozish;

- glossariy tuzish;

- individual va guruhiy o'quv loyihasi;

- keys-topshiriqlarini bajarish;

- mavzuli portfoliolar tuzish;

- axborot-tahliliy materiallar bilan ishlash;

- manbaalar bilan ishlash;

- infografiqa tuzish;

	<ul style="list-style-type: none"> - chizma-tasviriy modellar (intellekt-kart, freym, mantiqiy graf va h.k.) yaratish; - multimediali taqdimotlar yaratish; - darslarning metodik ishlannmalarini tayyorlash; - darsdan tashqari mashg'ulotlar ishlannmalarini tayyorlash; <p>ta'lim yo'nalishi(mutaxassislik)ning xususiyatidan kelib chiqqan holda mustaqil ishlarning boshqa turlaridan foydalanish mumkin.</p> <p>Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Axmoniyalar huquqronligi davrida ijtimoiy-siyosiy tuzumdagи o'zgarishlar 2. Makedoniyalik Iskandar va Salavkiylar davrida ijtimoiy-siyosiy tuzum xususiyatlari 3. Jinoyat va jazo masalalari hamda sud ishlarining yuritilishi 4. Turk choqonligining o'matilishi va VI-VII asrlarda Xorazm, Sog'd va Farg'ona davlatlari 5. Arab xalifaligi humronligi davrida Movarounnahming davlt tuzumi 6. Shariatga binoan jinoyat huquqi va sud ishlarini yuritish tartibi 7. Davlat tushunchasi, belgilari, mohiyati va tiplari. 8. Davlat mexanizmi. 9. Ijtimoiy munosabatlar va huquq. 10.O'zbekiston Respublikasida huquqiy madaniyatni yuksaltirish. 11.Huquqiy munosabatlar. Huquq normalari. 12.Huquq shakllari (manbalari). Huquq ijodkorligi. 13.Huquq tizimi. Huquqni amalga oshirish. 14.Huquq normalarini sharhlash. 15. Huquqiy hulq-atvor va huquqbuzarlik. 16.Yuridik javobgarlik va uning turlari. 17.Qonuniylik va huquqiy tartibot. 18.Hozirgi zamonning asosiy huquqiy tizim va oilalari. 19.Davlat va huquq tarixi fanining predmeti, metodi va vazifalari. 20.O'zbekiston hududida qadimgi davlatlarning vujudga kelishi va huquqiy munosabatlarning shakllanishi. 21.Qadimgi sharq. Yunoniston va Rim davlati va huquqi. 22.Hozirgi zamonning asosiy huquqiy tizim va oilalari.
3.	<p>VII. Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)</p> <p>Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:</p> <p>-Davlat va huquq nazariyasi tarixi ijtimoiy fanlar tizimidagi o'mi, uning predmeti, huquqshunos-pedagogning kasbiy-huquqiy ongini shakllantirishdagi roli, huquqshunoslik sohasida qo'llaniladigan tushunchalar va kategoriyalar tizimi, davlat va huquqning xozirgi rivojlanishiga ta'sir qiluvchi asosiy omillari <i>haqida tasavvurga ega bo'lishi; (bilim)</i></p> <p>o'z bilimlarini tahlil qilish, normativ-huquqiy xujjatlarni sharhlash va ko'llash imkoniyatiga ega bo'ladi. Qabul</p>

	<p>qilinayotgan normativ-huquqiy xujjatlarni Konstitutsiyaga va xalqaro-huquqiy standartlarga mos kelishi bo'yicha monitoring o'tkazish, davlat va huquq nazariyasining dolzarb muammolari bo'yicha o'zining fikrini mustaqil, to'g'ri va asoslangan xolda ifoda etish sifatida ko'rib chiqish kabi masalalar <i>haqida bilishi va ulardan foydalana olishi; (ko'nikma)</i>.</p> <p>ilmiy, metodik, pedagogik va ijtimoiy faoliyatida nazariy bilimlarni fanga qo'llash ko'nikmalariga ega bo'ladi ahamiyatini asoslab berish <i>haqida malakalarga ega bo'lishi kerak</i>.</p>
4.	<p>VIII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihibar; • jamoa bo'lib ishlash va hioya qilish uchun loyihibar
5.	<p>IX. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha variantlar asosida yozma topshiriqlarni bajarishi zarur.</p>
6.	<p>X. Asosiy adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Saydullayev Sh.Davlat va huquq nazariyasi Darslik.-T. TDYUU, 2018.-220b 2. Odilkoriyev X.T., Tulteyev I.T. va boshk Davlat va huquq nazariyasi. Darslik T.Shark, 2009.- 592 b. 3. Islomov Z.M. Davlat va huquq nazariyasi.-T. Adolat, 2007.-916 b. 4. Lazarev V.V., Lipen S.V., Saidov A.X. Teoriya gosudarstva i prava Uchebnik/ pod red. Akad.Abduraxmanova Q.X.-Myu Ros.yekon akad.2008. -620 s. 5.Muxamedov H.M. O'zbekiston davlati va huquqi tarixi 2009.-384 b. <p>XI. Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mirziyoyev Shavkat Miromonovich. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. Mamlakatimizni 2016 yilda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning asosiy yakunlari va 2017 yilda mo'ljallangan iqtisodiy dasturning eng muhim ustuvor yo'nalishlariga bag'ishlangan Vazirlar Mahkamasining kengaytirilgan majlisidagi ma'ruza, 2017 yil 14 yanvar / Sh.M. Mirziyoyev. – Toshkent: O'zbekiston, 2017. – 104 b. 2. Mirziyoyev Shavkat Miromonovich. Qonun ustuvortligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi.

	O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanalari marosimdagisi ma'ruba. 2016 yil 7 dekabr /SH.M.Mirziyoyev. – Toshkent: "O'zbekiston", 2017. – 48 b.
3.	Mirziyoyev Shavkat Miromonovich. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. Mazkur kitobdan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2016 yil 1 noyabrdan 24 noyabrga qadar Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahri saylovchilarini vakillari bilan o'tkazilgan saylovoldi uchrashuvlarda so'zlagan nutqlari o'rinn olgan. /SH.M.Mirziyoyev. – Toshkent: "O'zbekiston", 2017. – 488 b.
4.	Mirziyoyev Shavkat Miromonovich. Yangi O'zbekiston strategiyasi.- Toshkent, 2021. -458 b.
5.	Javliyev N.B. Huquqning mohiyati: an'naviy va zamonaviy nazariyalar. O'quv qo'llanma. T.: TDYUU, 2010.-96 b.
6.	Najimov M.K. Huquqiy ong va huquqi madaniyat. T.:TDYUU, 2018.-66 b.
7.	Najimov M.K. Davlat funksiyalari. –T.: TDYUU 2018. 64 b.
8.	Odilkoriyev X.T., Yakubov Sh.U. Milliy huquqiy tizim va huquqiy qadriyatlar. Monografiya. T.: SMI-ASIA, 2010 -400 b.
9.	Nayitboyev F. Najimov M. Xozirgi zamon asosiy huquqiy tizimlari (qiyosiy huquqshunoslik).- T.: TDYUU. 2018 -229 b.
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTINING FARMONI.	
1.	O'zbekiston respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida. (O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017 y., 6-son, 70-modda)
2.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 - yil 6 – noyabrdagi "O'zbekistonning yangi taraqqiyot davrida ta'lif - tarbiya va ilm - fan sohalarini rivojlantirish chora tadbirlari to'g'risida " gi PF - 6108 - son farmoni.
Axborot manbaalari	
	http://www.edu.uz –O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi sayti.
	http://www.uzedu.uz – O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi sayti.
	http://www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi hukumati portalı.
	www.pedagog.uz
	www.tdpu.uz
	www.pedagog.uz
	www.natlib.uz (A.Navoiy nomidagi O'z.MK)
	www.zyonet.uz - Zyonet axborot-ta'lim resurslari portalı
7.	Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2023 yil " <u>29</u> " <u>08</u> dagi qarori bilan tasdiqlangan.
8.	Fan/modul uchun ma'sul: Akayeva N.M. TDPU, "Ma'naviyat asoslari va huquq ta'lifi" kafedrasи v/b

	professori, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori,(Ph.D).
9.	Taqribchilar: A.A.Dadasheva - Toshkent Davlat transport universiteti Xalqaro ommaviy huquq kafedrasи mudiri yu.f.d., professor M. Sattarova -Tashkent shahar yuridik texnikumi o'qituvchisi, yuridik fanlari nomzodi

*"Ma'naviyat asoslari va
 huquq ta'lifi"
 kafedrasи mudiri*
R. Zamoniyarov